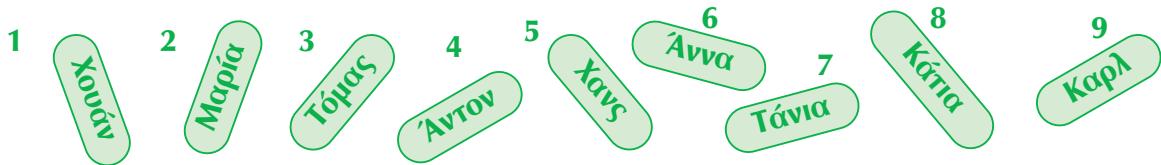
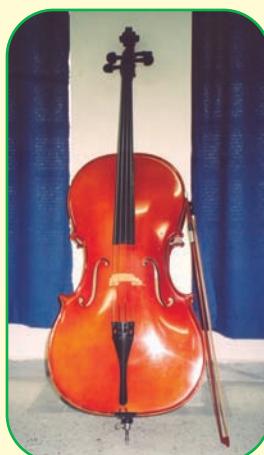

1. Στα παρασκήνια επικρατεί πανικός! Σε λίγη ώρα αρχίζει η συναυλία, αλλά κάποιος έχει σκαρώσει μια κακόγουστη φάρσα. Άλλαξε τα ονόματα των μουσικών στις θήκες των οργάνων και όλοι έχουν μπερδευτεί! Αν θέλεις να βοηθήσεις, άκουσε τους μουσικούς να παιζουν και γράψε τα ονόματά τους στα αντίστοιχα ταμπελάκια.

 Κοντραφιπέσο	 Βιολοντσέλο	 Βιολί
 Τύμπανα	 Φλάουτο	 Ουπός
 Φαγκότο	 Κόρνο	 Τρομπέτα

Πρόβα Συμφωνικής Ορχήστρας

2. Για τι όργανα έχει γραφτεί το μουσικό κείμενο που βλέπεις δεξιά; Ανακάλυψε ποια ομάδα οργάνων θα ολοκληρώσει πρώτη τη διαδρομή, ενώνοντας κάθε φορά που ακούς ένα όργανο, τις τελείες που αντιστοιχούν στην ομάδα του.

3. Μπορείς εύκολα να κατασκευάσεις έναν **ηχοαπορροφητικό θάλαμο**, αν επενδύσεις εσωτερικά ένα μεταλλικό κουτί με αφρολέξ. Δοκίμασε να μιλήσεις μέσα σε αυτό πριν και μετά την επένδυση. Τι παρατηρείς;

4. Κάνε μαζί με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες σου έναν **έλεγχο «ηχητικής ποιότητας»** του σχολείου σου. Εντόπισε τους χώρους, όπου γίνεται **αντήχηση** και βαθμολόγησέ τους με κλίμακα 1 - 5.

Στη συνέχεια, ακολουθώντας τις οδηγίες που θα βρεις στη σελ. 160 του βιβλίου **Βλέπω το σημερινό κόσμο**, φτιάξε ένα **ιστόγραμμα**,* όπου θα τοποθετήσεις στον οριζόντιο άξονα τα ονόματα των χώρων και στον κάθετο τη βαθμολογία τους.

Παρατήρησε τα αποτελέσματα. Μπορείς να καταλάβεις που οφείλονται οι διαφορές και να συντάξεις μια σύντομη αναφορά;

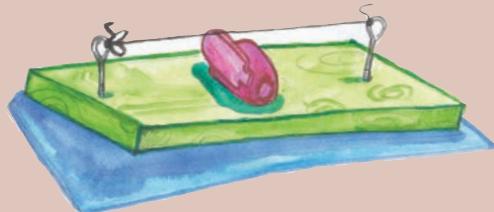
1. «Ζωγραφιστές» μελωδίες

Άκουσε το «**Συρτό**» του συνθέτη **Μάνου Χατζιδάκι** και προσπάθησε να απεικονίσεις με δικό σου τρόπο (ζωγραφική, κολάζ, κινήσεις των χεριών, κτλ.) την κίνηση της μελωδίας (διαδοχικές νότες, νότες που απέχουν, εναλλαγές κτλ.).

2. Σαν τον Πυθαγόρα*

Τον 60 π.Χ. αιώνα, ο μαθηματικός και φιλόσοφος Πυθαγόρας κατασκεύασε το **μονόχορδο**, με το οποίο καθόρισε τις μαθηματικές σχέσεις των μουσικών φθόγγων. Θα ήθελες να τον μιηθείς κι εσύ; Θα χρειαστείς:

- ένα ξύλινο σανιδάκι 40 X 5 εκ
- δύο βιδοθηλιές
- λίγη πετονιά
- ένα καπάκι από μαρκαδόρο φωτοσκίασης κειμένων (ή ένα νόμισμα)

Βίδωσε τις βιδοθηλιές στο σανιδάκι και τέντωσε καλά την πετονιά ανάμεσά τους. Τοποθέτησε το καπάκι πάνω στο σανιδάκι, ώστε να εφάπτεται με την πετονιά, και τοίμπα το τμήμα της πετονιάς που βρίσκεται ανάμεσα στο σημείο επαφής του καπακιού και στη βιδοθηλιά. Μετακίνησε το καπάκι πάνω - κάτω για να βρεις διάφορους μουσικούς φθόγγους.

3. Μία ιστορία από τον «παππού Πλάτωνα»*

Χρησιμοποίησε το **μονόχορδο** (βλέπε παραπάνω) για να «ζωντανέψεις» την ακόλουθη «εικόνα», που μας περιγράφει ο αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος Πλάτωνας:

«.....μιλούν για κάτι συμπυκνώσεις ήχων και τεντώνουν τα αυτιά τους, σα να προσπαθούν να κρυφακούσουν τι λένε δίπλα οι γείτονες. Και οι μεν ισχυρίζονται ότι ξεχωρίζουν ανάμεσα σε δύο τόνους έναν τρίτο κι ότι αυτό είναι το ελάχιστο διάστημα με το οποίο πρέπει να μετράμε, ενώ πάλι οι άλλοι το αμφισβητούν υποστηρίζοντας ότι πρόκειται για όμοιους ήχους.... εννοείς εκείνους τους υπέροχους μουσικούς που ταλαιπωρούν τις χορδές και τις βασανίζουν τεντώνοντάς τες πάνω στα στριφτάρια της λύρας....»

Νικηφόρος Λύτρας, «Κάλαντα»

1. Παρατήρησε τον πίνακα του **Νικηφόρου Λύτρα** που χρονολογείται από το 1873.

- Ποια μουσικά όργανα διακρίνεις;
- Τα παιδιά λένε κάλαντα στις μέρες μας, κι αν ναι, με ποιο τρόπο;
- Ποιες **ομοιότητες** και ποιες **διαφορές** μπορείς να διακρίνεις σε σχέση με το παρελθόν;

2. Σε πολλά μέρη του ελλαδικού χώρου, την περίοδο του Δωδεκαήμερου,* ομάδες **μεταμφιεσμένων** γυρίζουν στα σπίτια και στις πλατείες χορεύοντας, τραγουδώντας και κάνοντας, συχνά, συμβολικές κινήσεις και χειρονομίες.

Παρατήρησε τις παρακάτω εικόνες μεταμφιεσμένων του Δωδεκαήμερου.

- Ποια μουσικά όργανα συνοδεύουν τις κινήσεις ή το χορό τους;

«Ντιβίτζηδες», μεταμφιεσμένοι από το έθιμο της Γκαμήλας στο Νέο Μοναστήρι Δομοκού

«Γκαμήλα» από το Νέο Μοναστήρι Δομοκού

«Αράπηδες» από το Μοναστηράκι Δράμας.

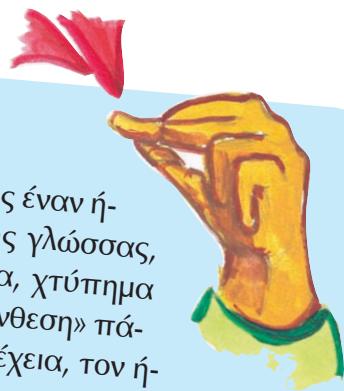

3. Δοκίμασε να παίξεις τη μελωδία από τα **βυζαντινά κάλαντα** στη φλογέρα ή στο **μεταλλόφωνο**. (Βλέπε στο ανθολόγιο του βιβλίου σου).

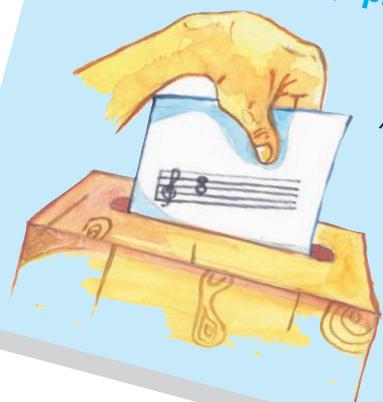

1. Ας «ενορχηστρωθούμε»*!

Ξέρεις ότι το σώμα σου μπορεί να γίνει μουσικό όργανο; Βρες έναν ή-φωνητικό αυτοσχεδιασμό, στράκες με τα δάχτυλα, παλαμάκια, χτύπημα των ποδιών κτλ.) και χρησιμοποίησε τον για να φτιάξεις μια «σύνθεση» πάχο σου με τους ήχους άλλων συμμαθητών σου.

2. «Μουσική ψηφοφορία»

Όπως γνωρίζεις, για όλα τα σημαντικά θέματα που απασχολούν την ελληνική πολιτεία, γίνονται συζητήσεις στη Βουλή. Στη διάρκεια αυτών των συζητήσεων, οι βουλευτές των κομμάτων λένε τη γνώμη τους και στο τέλος ψηφίζουν ή καταψηφίζουν τις προτάσεις που κατατέθηκαν.

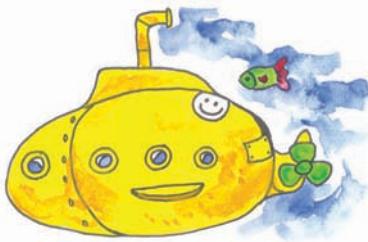

Οργάνωσε κι εσύ μαζί με τους συμμαθητές σου μια «μουσική ψηφοφορία». Βρείτε και καθορίστε **τρεις συνηχήσεις** για να αποδώσετε το ΝΑΙ, το ΟΧΙ και το ΛΕΥΚΟ και στη συνέχεια ψηφίστε «μουσικά» - παιζοντας δηλαδή στο μεταλλόφωνο - μια πρόταση (π. χ. να φτιάξουμε χώρο ανακύκλωσης χαρτιού στο σχολείο).

3. «Υποβρύχιες»... συνηχήσεις

Δοκίμασε να συνοδεύσεις το ρεφρέν από το τραγούδι «Γέλους Σαμπαρίν» ("Yellow Submarine" – «Κίτρινο Υποβρύχιο») των Μπιτλς (Beatles) στο μεταλλόφωνο ή στο ξύλόφωνο εναλλάσσοντας τις συνηχήσεις:

Πειραματίσου και βρες:

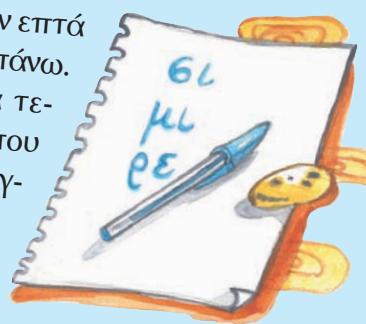
- με ποια συνήχηση θ' αρχίσεις
- πόσες φορές θα την επαναλάβεις
- σε ποιο σημείο θα κάνεις αλλαγή

4. Μουσική... στην τύχη!

Πάρτε ένα παραλληλόγραφο χαρτόνι 140 X 40 εκ. και χωρίστε το με γραμμές σε 7 ίσα μέρη. Γράψτε με τη σειρά τα ονόματα των επτά φθόγγων στα τετράγωνα, με κατεύθυνση από κάτω προς τα πάνω.

Πάρτε τρία μικρά βότσαλα, και πετάξτε τα πάνω στα τετράγωνα. Ύστερα, σημειώστε σ' ένα χαρτί τη συγχορδία που δημιουργήθηκε, αρχίζοντας πάντα από το χαμηλότερο φθόγγο και προχωρώντας προς τον ψηλότερο.

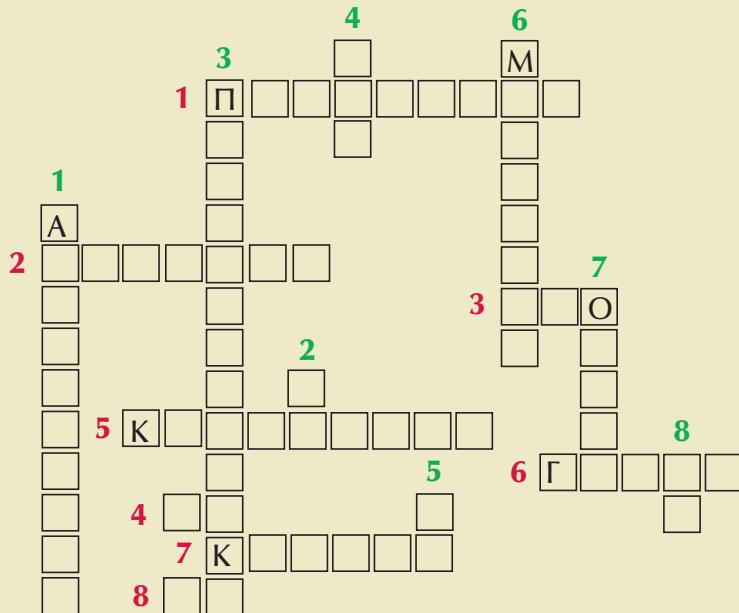
(Αν πέσουν δύο βότσαλα στο ίδιο τετράγωνο, θα σημειώσετε τη νότα αυτή, μόνο μία φορά). Συνεχίστε με τον ίδιο τρόπο μέχρι να σχηματίσετε μια διαδοχή από 4 διαφορετικές συγχορδίες. Ζητήστε από το δάσκαλό σας να παίξει τις συγχορδίες και ηχογραφήστε τις.

5. Συγχορδία με...λέξεις!

Ένας από τους συμμαθητές ή τις συμμαθήτριές σου βγαίνει έξω από την τάξη. Οι υπόλοιποι βρίσκετε μια λέξη και χωρίζεστε σε τόσες ομάδες, όσες και οι συλλαβές της (π. χ. «Κα – λη – μέ - ρα»: 4 ομάδες). Καλείτε τον παικτή μέσα και με το σύνθημα του εκπαιδευτικού όλες οι ομάδες λένε ταυτόχρονα τη συλλαβή τους, φτιάχνοντας μ' αυτό τον τρόπο μια «συγχορδία» από συλλαβές! Η λέξη έχει γίνει... ογνώριστη. Ο παικτης κερδίζει αν καταφέρει να την καταλάβει, πρόγμα αρκετά δύσκολο...

Ακολούθησε τις οδηγίες για να λύσεις το σταυρόλεξο:

ΟΠΙΖΟΝΤΙΑ

ΚΑΘΕΤΑ

- 1) Χαρακτήρες που δείχνουν πόσο ανεβαίνει ή κατεβαίνει η φωνή του ερμηνευτή και με ποιο τρόπο.
  - 2) Σημάδι που δείχνει ότι η φωνή ανεβαίνει.
  - 3) Σημάδι που δείχνει ότι η φωνή παραμένει στον ίδιο φθόγγο.
  - 4) Όνομα φθόγγου.
  - 5) Σημάδι που δείχνει ότι η φωνή ανεβαίνει.
  - 6) Χρονικός χαρακτήρας.
  - 7) Χρονικός χαρακτήρας.
  - 8) Όνομα φθόγγου.
- 1) Σημάδι που δείχνει ότι η φωνή κατεβαίνει.
  - 2) Όνομα φθόγγου.
  - 3) Η ονομασία της βυζαντινής μουσικής σημειογραφίας.
  - 4) Όνομα φθόγγου.
  - 5) Όνομα φθόγγου.
  - 6) Σύμβολο που βρίσκουμε στην αρχή του μουσικού κειμένου.
  - 7) Σημάδι που δείχνει ότι η φωνή ανεβαίνει.
  - 8) Όνομα φθόγγου.

1. Μάθετε το τραγούδι «**Η Ποδηλάτισσα**» σε στίχους του ποιητή **Οδυσσέα Ελύτη** και μουσική του **Μιχάλη Τρανουδάκη**.

- Τραγουδήστε το σε διαφορετικές ταχύτητες. Ποια ταχύτητα ταιριάζει περισσότερο και γιατί;
- Δοκιμάστε να επιβραδύνετε, μειώνοντας παράλληλα και την ένταση της φωνής σας προς στο τέλος (από το στίχο: «... την τρίτη νύχτωσ' έχασα τ' αχνάρια της...»).

Νομίζετε ότι το «εφέ»* αυτό ταιριάζει στο συγκεκριμένο σημείο του τραγουδιού;

5
10
15
1. To δρόμο πλάι στη θάλασσα περ - πά - τη - σα,
20 που ίκα - νε κά - θε μέ - ρα - η πο - δη - λά - τισ - σα.
25 Βρή - κα τα φρού - τα που χε στο πα - νέ - ρι της - το
30 δα - χτυ - λί - δι που 'πεσ' απ' το χέ - ρι της. —

Βρήκα το κουδουνάκι και το σάλι της, τις ρόδες το τιμόνι το πεντάλι της.
Τη ζώνη της τη βρήκα σε μιαν άκρη, μια πέτρα διάφανη που 'μοιαζε δάκρυ. (2)
Τα μάζεψα ένα - ένα και τα κράτησα κι έλεγα που 'ναι που 'ναι η ποδηλάτισσα.
Την είδα να περνά πάνω απ' τα κύματα, την άλλη μέρα πάνω από τα μνήματα.
Την τρίτη νύχτωσ' έχασα τ' αχνάρια της, στους ουρανούς ανάψων' τα φανάρια της.

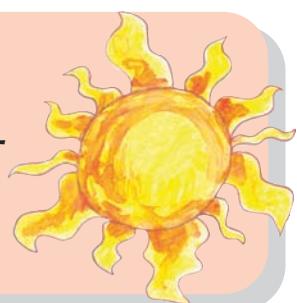
2. Ακούστε δύο τραγούδια:

α) «**To matς**» του **Λουκιανού Κηλαηδόνη**.

β) «**Σάινι χάπι πίπλ**» ("Shiny happy people" – «Λαμπεροί χαρούμενοι άνθρωποι») του συγκροτήματος **Αρ.ι.εμ (R.E.M.)**.

Τι παρατηρείτε σχετικά με την ταχύτητά τους (ρυθμική αγωγή);

1. Μουσικοκινητικό «ζέσταμα»

Άκουσε το κομμάτι με τίτλο «Πλέιντ αλάϊβ (Δε μπόνγκο σόνγκ)» [“Played Alive (The bongo song)” – «Ζωντανά παιγμένο (Το τραγούδι των μπόνγκο)»] του συγκροτήματος Σάφρι Ντού (Safri Duo).

Κάθε φορά που ο εκπαιδευτικός Μουσικής χτυπά το ταμπουρίνο θα κινείς ένα - ένα τα **μέλη του σώματός σου** στο ρυθμό της μουσικής. Δες με ποια σειρά:

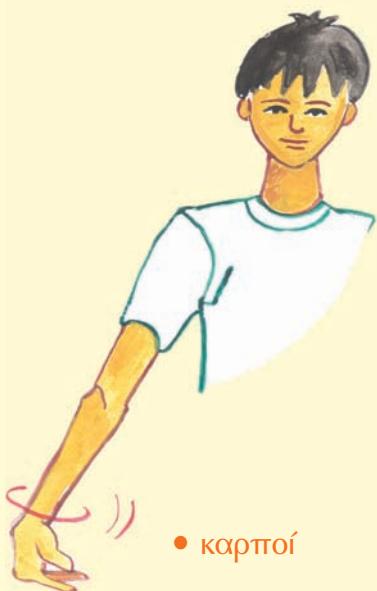
• κεφάλι

• ώμοι

• χέρια

• καρποί

• μέση

• πόδια

Τους ώμους, τα χέρια, τους καρπούς και τα πόδια θα τα κινείς πρώτα χωριστά (αριστερό / δεξή) και μετά μαζί.

Όταν ολοκληρώσεις τη σειρά των κινήσεων, το ταμπουρίνο θα πάψει να χτυπά κι εσύ μπορείς να συνεχίσεις να χορεύεις ελεύθερα με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου.

Παίζω, κινούμαι και χορεύω με τη μουσική

2. Χορεύοντας μπροστά στον «καθρέφτη»

Σχημάτισε ζευγάρι με το διπλανό ή τη διπλανή σου και σταθείτε αντικριστά. Ο ένας θα κοιτάζει σ' ένα «φανταστικό» **καθρέφτη** κι ο άλλος θα παριστάνει το «**είδωλό*** του. Μοιράστε τους ρόλους μεταξύ σας!

Ακούστε το τραγούδι «**Κάπρικορν**» (“**Capricorn**” – «**Αιγόκερος**») του συγκροτήματος **Ρεινιγκ Πλέζουρ** (**Raining Pleasure**). Ξεκινά μ' ένα μέρος που έχει μόνο φωνητικά (**χωρίς στίχους**) και συνεχίζει μ' ένα άλλο που έχει **στίχους**. Τα δύο μέρη εναλλάσσονται σταθερά κι επαναλαμβάνονται σ' όλη τη διάρκεια του τραγουδιού.

Κάθε φορά που ακούτε τα φωνητικά **χωρίς στίχους**, εκείνος που παριστάνει το «είδωλο» θα πρέπει ν' ακολουθεί **πιοτά** τις κινήσεις του συμμαθητή που έχει απέναντί του.

Όταν ακούτε φωνητικά με **στίχους**, θα εξακολουθείτε να χορεύετε αντικριστά, αλλά χωρίς να υπάρχει «καθρέφτης». Ο καθένας δηλαδή **χορεύει ελεύθερα**.

Χορέψτε, λοιπόν, και διασκεδάστε, αλλά έχετε το νου σας και στις αλλαγές της μουσικής!

3. «Τρισδιάστατα» γράμματα

Έχετε δοκιμάσει ποτέ με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου να σχηματίσετε στο χώρο - «τρισδιάστατα» - κάποιο γράμμα της αλφαβήτου;

Χορέψτε στο ρυθμό του τραγουδιού «**Νηντ σαμπόντι**» (“**Need somebody**” – «**Χρειάζομαι κάποιον**») του συγκροτήματος **Έκοους οιβ σάουντ** (**Echoes Of Sound**).

Μόλις σταματήσει η μουσική, θα πρέπει να σχηματίσετε στο χώρο όσο το δυνατόν **συντομότερα** ένα γράμμα της αλφαβήτου, που θα έχει ορίσει από πριν ο εκπαιδευτικός Μουσικής.

4. Συζήτησε με τους συμμαθητές σου

- Πώς επηρέασε η μουσική την κίνηση και το χορό σου στις παραπάνω δραστηριότητες;
- Τι παρατήρησες στον τρόπο που συνεργαστήκατε;

1. Τα περισσότερα κομμάτια **χορευτικής μουσικής** της εποχής μας δημιουργούνται με τη βοήθεια της σύγχρονης μουσικής τεχνολογίας*. Το ίδιο συμβαίνει και με τη μουσική για τον κινηματογράφο.

Πολλές **ταινίες επιστημονικής φαντασίας*** ή ταινίες που αφορούν την εξερεύνηση του διαστήματος, χρησιμοποιούν ηλεκτρονική μουσική που παράγεται με τη βοήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών και **συνθετητών*** (συνθεσάιζερς –

- Άκουσε τη μουσική από το τέλος της κινηματογραφικής ταινίας επιστημονικής φαντασίας «**Μπλέιντ Ράνερ**» («*Blade Runner*» – «*Δρομέας στην κόψη του ξυραφιού*») που έχει συνθέσει ο **Βαγγέλης Παπαθανασίου**.

Καθώς ακούς τη μουσική, άφησε τη φαντασία σου να σε «ταξιδέψει» πολύ μακριά, στο διάστημα: είσαι μέλος του πληρώματος μιας διαστημικής αποστολής, κοιτάζεις έξω από το παράθυρο του διαστημόπλοιου και γράφεις στο ημερολόγιό σου.

Μπορείς να γράψεις μία δική σου φανταστική συνέχεια;

2. Στο μάθημα του βιβλίου σου διάβασες για τα **δείγματα ήχων (σάμπλες - samples)** που περιλαμβάνονται στα μουσικά προγράμματα για υπολογιστές. Δείγματα ήχων υπάρχουν ακόμη στα **συνθεσάιζερ** και στα απλά σύγχρονα **αρμόνια**. Πάνω στα όργανα υπάρχουν αριθμοί που αντιστοιχούν σε δείγματα ήχων. Πατώντας τον αντίστοιχο αριθμό σε ένα αριθμητικό πληκτρολόγιο και παίζοντας τα πλήκτρα του αρμονιού, ακούμε διαφορετικούς ήχους ή ρυθμούς.

- Δοκίμασε, με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού Μουσικής, να πειραματιστείς και να παίξεις με **δείγματα ήχων (σάμπλες)** στο **αρμόνιο** του σχολείου σου.
- Όταν θα έχετε εξοικειωθεί με τη λειτουργία τους, μπορείτε να παίξετε ένα παιχνίδι, κάνοντας όλοι, διαδοχικά, τον «**ντι – τζέι***» (**DJ**): ένας μαθητής διαλέγει το **σαμπλ** ενός ρυθμού και οι υπόλοιποι χορεύουν στο ρυθμό αυτό. Μπορεί να επιταχύνει ή να επιβραδύνει την ταχύτητά του (με το πάτημα ενός κουμπιού που λέγεται συνήθως **τέμπο – tempo**) ή να επιλέξει το σαμπλ ενός διαφορετικού ρυθμού. Αφού αλλάξει στη σειρά τρία σαμπλ, ο «**ντι – τζέι**» πηγαίνει στην ομάδα των παιδιών που χορεύουν και ο τη θέση του παίρνει άλλος. Το παιχνίδι τελειώνει, όταν όλοι θα έχουν παίξει στο αρμόνιο τα σαμπλ της επιλογής τους.

3. Θέλεις να βρεις πληροφορίες για τον αγαπημένο σου καλλιτέχνη ή συγκρότημα; Επιθυμείς να ενημερώνεσαι για τις συναυλίες μουσικής που οργανώνονται τόσο στη χώρα σου, όσο και στο εξωτερικό;

Δεν έχεις παρά να συνδεθείς, μέσω ενός υπολογιστή, με το **Διαδίκτυο (Internet)***. Σε διάφορες **ιστοσελίδες*** (**γουέμποσάιτς - websites**) μπορείς να βρεις πολλές πληροφορίες και υπηρεσίες για τη μουσική. Μπορείς, ακόμη, να ψάξεις για ένα στοιχείο μόνος σου, γράφοντας την αντίστοιχη λέξη (ή λέξεις) σε μία **μηχανή αναζήτησης***. Αν ψάχνεις π. χ. πληροφορίες για ένα μουσικό συγκρότημα, αρκεί να πληκτρολογήσεις το όνομά του και να δώσεις την εντολή **«αναζήτηση» (σερτς – search)**. Περίμενε λίγο, και θα δεις μια λίστα που περιλαμβάνει την επίσημη ιστοσελίδα του συγκροτήματος, καθώς και τις άλλες που αναφέρουν το όνομά του.

Μηχανή αναζήτησης στο Διδίκτυο

Σου προτείνουμε μία σειρά από **ιστοσελίδες*** από το Διαδίκτυο (Internet), που πιστεύουμε ότι θα σ' ενδιαφέρουν. Αναζήτησε τες στο σχολείο, με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού Μουσικής, ή στο σπίτι, με τη βοήθεια ενός μεγάλου που έχει τις κατάλληλες γνώσεις. Οι ξένες διευθύνσεις απαιτούν συνήθως γνώσεις αγγλικής γλώσσας.

Καλή αναζήτηση!

- <http://www.google.gr> Μηχανή αναζήτησης
- <http://www.megaron.gr> Ιστοσελίδα του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών
- <http://www.mmb.org.gr> Ιστοσελίδα της Μεγάλης Μουσικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος «Αλιάν Βουδούρη»
- <http://www.ert.gr> Ιστοσελίδα της Κρατικής Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης
- <http://www.playmusic.org> Ιστοσελίδα για τη μουσική ειδικά σχεδιασμένη για παιδιά
- <http://www.classicalmusic.gr> Ιστοσελίδα για την κλασική μουσική
- <http://www.dsokids.com> Ιστοσελίδα της Συμφωνικής Ορχήστρας του Ντάλας
- <http://www.nyphilkids.org> Ιστοσελίδα της Συμφωνικής Ορχήστρας της Νέας Υόρκης
- Ιστοσελίδες με μουσικά παιχνίδια, δραστηριότητες, μαθήματα μουσικής, κ.ά.:
- <http://www.musiceducationmadness.com/kids.shtml>
- <http://www.kidsrock.org>
- <http://www.abc.net.au/rollercoaster/games/music/htm>

1. Άκουσε το 24ο από τα «**24 Καπρίτσια*** για βιολί» του διάσημου βιολινίστα και συνθέτη του 19ου αιώνα **Νικολό Παγκανίνι (Nicolò Paganini)**.

Το κομμάτι αποτελείται από πολλά σύντομα μέρη. Το πρώτο μέρος είναι το **Θέμα** και τα υπόλοιπα οι **παραλλαγές** του.

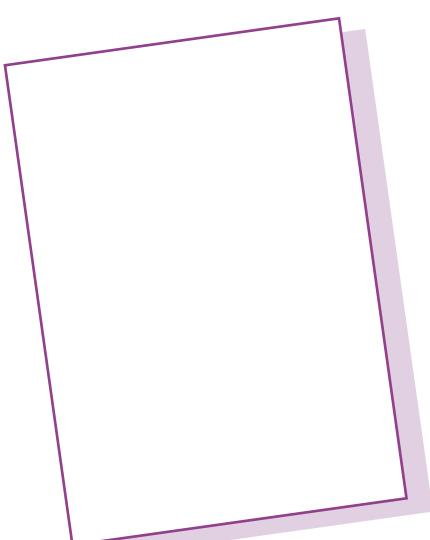
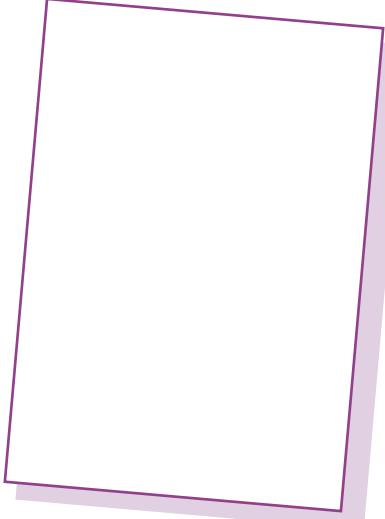
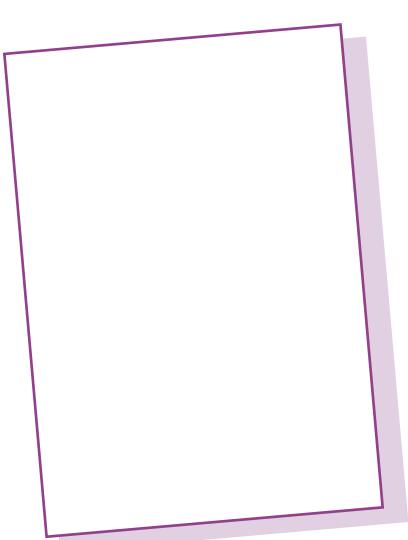
Παρατήρησε πώς μεταβάλλεται το **Θέμα** σε όλη τη διάρκεια της σύνθεσης και σημείωνε μία κάθετη γραμμή κάθε φορά που ακούς ένα διαφορετικό μέρος. Πόσα μέρη με **παραλλαγές** άκουσες συνολικά;

...

2. Άκουσε τη μελωδία από το αγγλικό τραγούδι γενεθλίων «**Χάπι μπερθντέι**» ("Happy birthday" – «**Χαρούμενα γενέθλια**»). Στην αρχή, το θέμα παίζεται μόνο από το σαξόφωνο. Έπειτα, επαναλαμβάνεται με μικρές παραλλαγές, όπου παίζουν κι άλλα μουσικά όργανα. Ποιες διαφορές παρατήρησες σε κάθε επανάληψη;

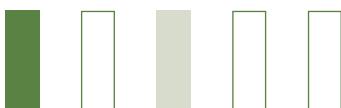
3. Δημιούργησε δικές σου **παραλλαγές** ζωγραφίζοντας στα παρακάτω τετράγωνα. Στο πρώτο θα σχεδιάσεις ένα θέμα δικής σου έμπνευσης και στα επόμενα θα συνεχίσεις φτιάχνοντας παραλλαγές του.

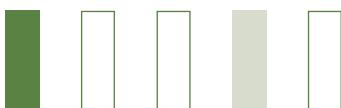
1. Διάβασε φωναχτά τις παρακάτω φράσεις για να καταλάβεις το ρυθμό τους. Έπειτα, παιξε τις ακολουθίες **χτύπων** με το μολύβι σου πάνω στο θρανίο και αντιστοίχισέ τες με τις φράσεις.

• Έλα στην πόλη

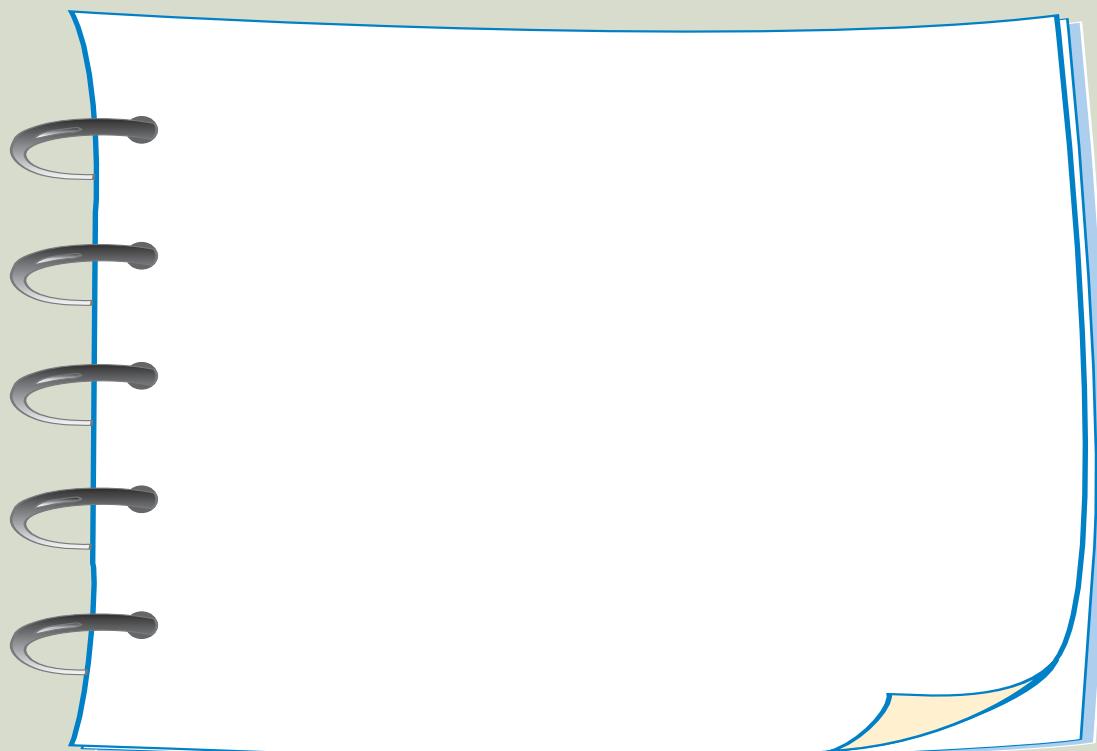

• Ξύπνησαν όλοι τώρα

• Φεύγω αύριο

2. Δημιουργήστε ένα **ποίημα** βασισμένο στο **ρυθμό** των πέντε ογδόων. Κάθε στίχος θα πρέπει να ταιριάζει ρυθμικά με την ακολουθία **χτύπων** που βλέπεις:

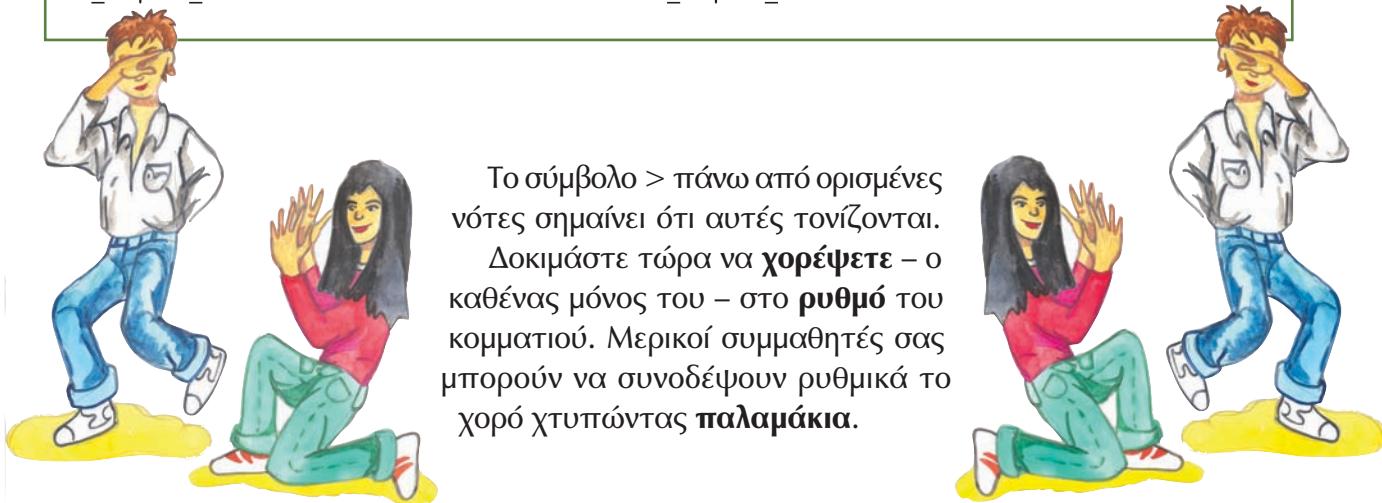

Όταν το ποίημα ολοκληρωθεί, δοκιμάστε να το **μελοποιήσετε** με μια ή περισσότερες **μελωδίες** δικής σας έμπνευσης. Συνοδέψτε έπειτα το τραγούδι σας με **μουσικά όργανα**.

Ας «κρατήσουμε» το ρυθμό! (2)

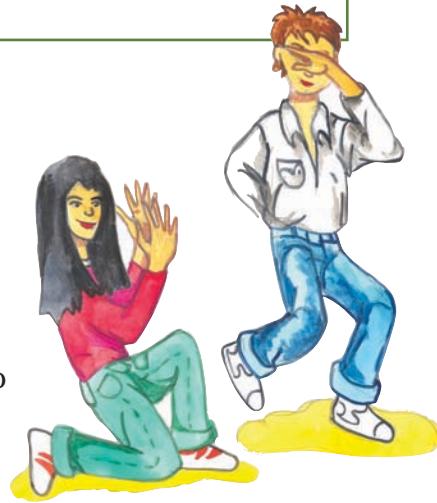
3. Ακούστε το «**Ζεϊμπέκικο της Ευδοκίας**» του **Μάνου Λοϊζου**, από την κινηματογραφική ταινία «**Ευδοκία**» του **Αλέξη Δαμιανού**. Χτυπήστε παλαμάκια ακολουθώντας τη ρυθμική συνοδεία που θα παίξει ο εκπαιδευτικός Μουσικής:

συ_ γκοό_ πα τα τα συ_ γκοό_ πα τα τα τα

Το σύμβολο > πάνω από ορισμένες νότες σημαίνει ότι αυτές τονίζονται.

Δοκιμάστε τώρα να **χορέψετε** – ο καθένας μόνος του – στο **ρυθμό** του κομματιού. Μερικοί συμμαθητές σας μπορούν να συνοδέψουν ρυθμικά το χορό χτυπώντας **παλαμάκια**.

4. Το «**Τσιφτετέλι**» γράφτηκε από το **Μάνο Λοϊζο** για την ίδια ταινία. Χτύπησε στο ταμπουρίνο το ρυθμό του:

συ_ γκοό_ πα τα τα

Ένας συμμαθητής σου θα παίξει μαζί σου χτυπώντας στα **ξυλάκια** τον ίδιο ρυθμό με μια μικρή **παραλλαγή**:

συ_ γκοό_ πα τα τα συ_ γκοό_ πα τί_ τι τα

Ένας άλλος συμμαθητής σου μπορεί να **αυτοσχεδιάσει** πταίζοντας **ντέφι**.

